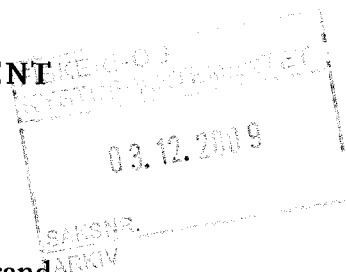

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Fiskeri- og kystdepartementet v/ Christian Wormestrand

Deres ref.:
200801281- /CW

Vår ref.:
09/04292-1

Dato:
2. desember 2009

Høring – etterkontroll av deltakerloven

Det vises til høringsnotat fra FKD angående etterkontroll av deltakerloven. Utenriksdepartementet har følgende merknader til høringsnotatet:

1. Til høringsnotatets kapittel 3 om endringer i fiskeriforbudsloven:

Utenriksdepartementet noterer seg at man i høringsnotatet ikke går inn for å innta bestemmelser med virkning for territorialfarvannet i lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone (soneloven). Det presiseres at hovedformålet med soneloven var å etablere den nødvendige hjemmel til i samsvar med havretten å regulere relevant utenlandsk virksomhet innen en 200 miles sone utenfor territorialfarvannet. Det vil være uheldig med en sammenblanding av de bestemmelser som gjelder for 200 miles sonene og de som gjelder for territorialfarvannet.

Det følger uttrykkelig av sonelovens § 1 tredje ledd og tilhørende forarbeider at opprettelsen av økonomisk sone ikke skal medføre noen endringer i reglene som gjelder for sjøterritoriet, herunder sjøterritoriets utstrekning. Intet indikerer at hensikten med loven var regulering av forhold i territorialfarvannet, og det bør derfor legges til grunn at soneloven er ment for regulering av forhold i 200 miles sonene. Det forhold at sonelovens § 1 bare bestemmer sonens yttergrense og den spesielle unntaksregelen i § 6 endrer ikke dette.

Som følge av ovennevnte er det i forbindelse med det pågående lovarbeidet ikke nødvendig å problematisere sonelovens geografiske virkeområde etter som dette kan bidra til klarhet om dette. Omtalen av soneloven bør derfor

gjennomgående strykes/justeres, jfr. for eksempel 5. og 6. avsnitt i kap 3.2 på side 27, 3. avsnitt i kap 3.3.4 på side 29, 4. avsnitt i kap 3.5 på side 31, 3. avsnitt i kap 3.7.2 på side 34, samt 2. og 4. avsnitt i kap 3.7.7 på side 40.

2. Til høringsnotatets kapittel 3.3.3 om konsekvenser ved flytting av bestemmelser til andre lover:

Som nevnt i første avsnitt av kap 3.3.3, vil flytting av bestemmelser fra fiskeriforbudsloven til annet regelverk, kunne få konsekvenser for den enkelte bestemmelses geografiske anvendelsesområde. Av særlig betydning her er de ulike bestemmelsenes anvendelse for territorialfarvannet ved Svalbard. Det som kan skape utfordringer er at mens fiskeriforbudslovens § 1 uttrykkelig unntar territorialfarvannet ved Svalbard fra lovens anvendelsesområde, kommer havressursloven til anvendelse for Svalbards territorialfarvann, jfr. havressursloven § 4.

Fiskeriforbudsloven §3, 3. ledd setter begrensninger mht hvilken redskap utlendinger kan benytte ved fritidsfiske i territorialfarvannet. Regelen gjelder i utgangspunktet ikke i territorialfarvannet ved Svalbard, jfr fiskeriforbudsloven §1. Havressursloven § 22, 5. ledd , gjør imidlertid likevel regelen gjeldene for territorialfarvannet ved Svalbard, jfr havressursloven §4.

Det foreslås nå å flytte fiskeriforbudsloven §3, 3. ledd til havressursloven (ny §22, 4. og 5. ledd). Dette synes ikke å innebære noen endring hverken mht substans eller anvendelsesområde. UD vil likevel påpeke at det ikke er heldig med bestemmelser som diskriminerer på grunnlag av nasjonalitet i en lov som gjelder for territorialfarvannet ved Svalbard, da slike bestemmelser i utgangspunktet kan krenke Svalbardtraktatens bestemmelser om likebehandling av borgere av stater som er parter i traktaten.

En ser imidlertid at det i forarbeidene til havressursloven tas høyde for at traktatens ikke-diskrimineringsprinsipp må respekteres ved anvendelsen av havressurslovens regler (Ot.prp.nr.20 (2007-2008) merknad til § 5 s. 180). Det følger videre av havressurslovens §6 at "lova gjeld med dei avgrensingane som følgjer av internasjonale avtalar og folkeretten elles." Ifølge forarbeidene innebærer dette at loven, eller forskrifter fastsatt i medhold av loven, ikke kan anvendes i strid med Norges folkerettslige forpliktelser. I tilfelle strid med folkeretten må loven tolkes innskrenkende eller settes til side (Ot.prp.nr.20 (2007-2008) merknad til § 5 s. 181).

Det er altså innebygd sikkerhetsmekanismer for å unngå at anvendelse av loven krenker Norges forpliktelser etter Svalbardtraktaten, men dette gir ikke særlig klarhet med henhold til hva som egentlig gjelder for hvem i territorialfarvannet

ved Svalbard. UD vil derfor foreslå at FKD vurderer en annen lovteknikk, evt opphever diskrimineringsselementet i §22, 5. ledd.

Fiskeriforbudsloven §5 etablerer bl.a. et omlastingsforbud. Etter fiskeriforbudsloven §1 gjelder dette omlastingsforbudet ikke i territorialfarvannet ved Svalbard, og det gjelder heller ikke i Vernesonen, jfr. lov om Norges økonomiske sone §3 og Vernesoneforskriften §2. Dette forbudet foreslås nå flyttet til havressursloven (ny §23a), noe som etter havressursloven §4 i utgangspunktet vil innebærer at forbudet får anvendelse i territorialfarvannet ved Svalbard og i Vernesonen. Dette er også uttrykkelig presisert i forslaget, uten at det er klart hvorfor dette presiseres. Det foreslås imidlertid et særlig unntak for Vernesonen og territorialfarvannet ved Svalbard.

Det synes ikke som den foreslåtte flytting innebærer noen realitetsendring mht anvendelsesområdet for den aktuelle regel. Gitt at omlasting er forbudt etter andre regler både i Vernesonen og i territorialfarvannet ved Svalbard og at havressursloven allerede har en ikke-diskriminerende bestemmelse om omlasting (§37), bidrar flyttingen og den foreslåtte §23a imidlertid ikke til å skape klarhet mht rettstilstanden. UD foreslår derfor at regelen beholdes i fiskeriforbudslovens §5, eventuelt med nødvendige endringer, eller at de aktuelle målsetninger søkes ivaretatt på ikke-diskriminerende måte i relasjon til havressurslovens §37. Det er her et moment at en i lover som gjelder for Svalbards territorialfarvann generelt må unngå bestemmelser som diskriminerer på grunnlag av personers nasjonalitet, mens fiskerireguleringer i Vernesonen og territorialfarvannet ved Svalbard gjennomgående bør fastsettes i separate regelsett.

3. Til høringsnotatets kapittel 3.8 om unntak fra forbud mot fiske og omlasting i særlige tilfeller etter fiskeriforbudsloven § 6

Det bemerkes til orientering at overenskomst av 19. desember 1966 mellom Norge, Danmark og Sverige om gjensidig fiske i Skagerrak og Kattegat, er sagt opp med virkning fra og med 7. august 2012.

Med hilsen

Kjell Kristian Egge
Avdelingsdirektør

Therese Johansen
Førstekonsulent